

Előfizetési árak:

Egy évre	6 frt — kr
Fél évre	3 frt — kr.
Negyed évre	1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre	8 frt — kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorost vagy annak térfogatáért 4 krajczár.

Ezenkívül minden egyszeri közlés után 30 kr belyegdíj fizetendő.

Nagy és többször közlendő hirdeményeket árkedezményben részesít a kiadóhivatal.

A „Nyílt tér”-ben közlendő cikkekért sornként 10 kr fizetendő.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT

Ifj. Dobay János szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségben, az előfizetések, hirdetések, nyílttéri cikkek stb. a kiadóhivatalban fogadtatnak el.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT

Szabó Albert könyvnyomdájában.

Adózási rendszerünk némely hiányai.

Kézdi-Vásárhely, 1887. decz. 3.

Adóznunk kell, s adóznak is szívesen, mert tudjuk azt, hogy ezáltal hazánk és nemzetünk érdekeinek szolgálunk. Mint közös érdekünkhöz, legyen szabad tehát egy pár szót nekem is szólnom.

Deficit! Deficit! Deficit! Ezt mutatja a kereskedő, a gazda, az iparos zárszámlája. A társadalom minden osztályában általános a panasz, hogy a sokoldalú közterhet elviselni máholnap képtelenek leszünk. Némely igaz hazafinak, ki többet áldoz telhetetlen gyomrának, mint bármely közszélnak, az jutott eszébe, hogy egy olyan egyület kellene alakítani, mely megvédje az embert a közügyi adakozástól. A kiviteli módzat hiányos volta miatt követőkre nem találtak és így csak néhányan siratják idétlen születésüket megsemmisítését. Pedig az eszme nem rossz, mert az ily egyület hivatásához mérten csak úgy védhetné meg tagjait a jótékonykezű koldusoktól, ha helyettük a saját kasszájából fizetné bizonyos díjat. Ez okkal jobb volna, mert sok oly emberért folyrna be pár garas ily uton, ki eddig a hiuba meneküléssel vágta ki magát az ékes szavu uri koldusok erszényt ingerlő bókjai elől. E csuf betegség elharapódzott mindenfelé; eddig csak a művelet-

len emberek tettek ilyesmit, de ma már mások is megteszik.

Mi lehet mindezeknek az oka?

Keressük rendre.

Az állami háztartás deficittezel küzd; panaszkodik a felől, hogy a múlt év hasonló időszakában több volt az adóbevétel. Megindul tehát az adóvégrehajtó; szép szóval, kényszerrel mindent megtesz, hogy az egyensúlyt helyreállítsa s az állam előirányzott jövedelmét behajtsa.

Az ügybuzgó munkásság sikerre nem vezet, mert ezerekre megy azon összeg, melyet behajtani lehetetlen, s végre is törlesztést kell javaslatba hozni. Ifol keressük a hiányt? Ki ennek az oka? A rendszer és egy kis önérdék.

Az adókövetés eszközésével megbízott közeg mindent megtesz arra, hogy az állam évi jövedelme minél nagyobb összegre emeltessék, mert a mennyivel nagyobb az új előirányzat a múlt évinél, annyiról bizonyos százalékot huz, melyet a munkát befejezése után — akár foly be az összeg, akár nem — részére a magas miniszterium jutalomként kiutaltványoz. Ki az a gyarló emberiség között, ki fennebbvalóit kegyét megnyerni s a mellett még anyagi jövedelmét is szaporítani ne akarná? E hiányos intézkedés, mivel az illető eljárásért nem felelős, szüli a sok deficitet.

Az adókövető bizottságok, busás napidíjakat élvezve, hogy ügybuzgóságuk kétségbe ne vonassék, megszavaznak

mindent; hiába fejt fel indokait a fél, hiába panaszkodik szivrázó hangon, hogy kereseti adóját megfizetni képtelen, mert forgalmi tőkéjét uzsorástól kölcsönözte s így az neki jövedelmet nem hoz, sőt máholnap bukással fenyegeti: elutasítatik, mert a fogyasztási bárczakönyv kimutatja, hogy ennyi bányát, ennyi sertést, ennyi tehenet sat. vágott le és ezután ennyi és annyi hasznuk kell, hogy legyen.

Sajnos, de igaz, hogy e hypothesisen alapult számítás legtöbbször csal, mert az üzlethöz a mostani viszonyok szerint többször kár fordul elő, mint haszon. E miatt nem egy jómódu gazda, iparos ment már tönkre, s igen sokan vannak ma is olyanok, kik nem a haszonért, hanem épen csak mesteremberi jellegük megőrzéséért tűzik deficittezel is iparukat.

Ezen tehát segíteni kell, s hiszem, hogy a közeljövőben felállítandó új adófelügyelői rendszer, ha az említett hiányok orvosoltatnak és mint régen volt, úgy jövőben is az adókövetési munkát keresztyulvitelével nem egy számtiszt, hanem a község pénztárnoka, ki községet legjobban ismeri, bizatik meg: ezen segíteni is fog. A szokásos százalék ellen akkor nem volna kifogásom, ha az illető kincstári megbízott szintén kötelezve lenne az adókat sajátjából az államnak megtéríteni, melyeket nem elég körültekintéssel rótt ki és így behajthatatlannokká lettek.

Igy az állam háztartása biztosabb alapokon nyugodnék és sok szegény ember megkíméltetnék az ok nélküli zaklatástól.

Az adókövető bizottságok minden évben más tagokból alakítandók, hogy a husos fazékból jusson másnak is és ne ragaszkodjanak oly nagyon hozzá, mint Ezsau a tál lencséhez. Az elnök, mint részrehajlatlan kiküldött, hogy tapasztaltait érvényesíthesse, maradhat, de a más tagok semmi esetre se.

Az illetékek befizetése és kivetésére nézve is volna pár szavam, de azt más-korra hagyom.

A kik a tapasztalat emberei, igazat adnak nekem, s hiszem, hogy észrevételeimet, ohajtásaimat mindnyájan magukévá teszik. Részemről nem azért írok hogy magamat láttassam az irodalom szolgálatában, hanem azért, hogy ha lehet, használják a közérdeknek. Ne azt keressék tehát, hogy ki írta, hanem hogy mit írt.

Bátori.

SZEMLE.

A képviselőház nov. 28-án kezdte tárgyalni a dohányjövédéki törvényjavaslatot, melyhez mindkét ellenzék külön indítványokat nyújtott be. Ezt megelőzőleg a kaposvári választásra vonatkozó hírló bizottsági jelentés vett hosszabb időt igénybe, mivel az ellenzék az ítélet, az okolás és a különvélemény felolvasását kérte, mely csakugyan meg is történt s gr. Széchenyi igazolt képviselőnek jelentetett ki.

A „Székelyföld“ tárczája.

A zene, mint aesthetikai művészet.

(Fololvasta a kézdivásárhelyi jótékony nőegylet nov. 26-án rendezett fillérestélyén Fejér Ignác.)

Uram és hölgyeim!

A kézdivásárhelyi jótékony nőegylet által rendezett e mai fillérestélyén szerencsém lesz a zeneművészetről szólni, mi ha alakilag nemis, -- mert elismerem egyszerűségemet -- de tárgyánál fogva több ahhoz értő, fogékony lelket érdekel. Gondolkoztam a fellett, hogy vajjon ez alkalomra minő tárgyat válasszak, mi lehetne az, a mi a figyelmes lélekben hálás talajra talál. Elhatározásom úgy ütött ki, hogy én tárgyl az aesthetikai zenét választottam. mert meg vagyok győződve arról, hogy értelmes, mivel közönséghez a szép illik a legjobban.

Kérdézhethé valaki, hogy minő zenéről akarok szólni? A műzenéről, mint egyik fajáról a művészetnek, mely azon kívül, hogy gyönyörködtet, hogy az érzéket szolgálja, még eszményi tartalommal is bír; a szép zenéről, mi az aesthetikának azon részét képezi, mely a képző művészet és a költészet között foglal helyet.

Hogy ezt elérhessem s a mennyire lehet megérthető is legyenek, ki kell mondanom, hogy a képzőművészetnél a conceptionnak a tér, a zenének pedig a méret, jobban mondva az idő a hordozója.

Mert hiszen a képzőművészetnél, mint pl. a szobrászat, festészetnél az aesthetikai szép érzékelhető alakban nyilvánul, de a zene, miután a tér hatalma alatt nem áll, a zöngékben lép elő.

Szóljunk azért általában a zenéről.

Az a kérdés, hogy mit fejez ki a zene? A szívnek bensejében levő érzetet, mi a hallás érzéke által az emberi kedélyvel leginkább rokon, ama intenzív lelki életet, mi közvetlenül a szívből ered. Azért is a művészi conceptionnak a szív ad anyagot itt, mint a mely érzéseit a legtermészetesebben leheli a zöngék országába. Így könnyen megérthető, hogy miért jutnak kifejezésre a zöngékben a léleknek a legösszetörödottabb érzései; miért nyilvánul az, a művészet teremtő hatalmánál fogva, különféle árnyalatok és vonásokban.

Első célja a zenének a lelki élet egyszerű, igaz kifejezése, de ez korántsem zárja ki ama lehetőséget, mintha ennek magasabb rendeltetése is ne volna. Mert a mint a zene változik, úgy a hanghullámok is kisebb-nagyobb hatást gyakorolnak valamely hallgatónak. Azért a művészi zene nem elégzik meg a szép, a szellemessel, hanem tovább tör az eszményiség felé. Így ama zenét, mi aesthetikai magaslatra emelkedett: s z e p n e k, azt pedig, a mely az érzés és kedélytől emancipálni tudja magát, mi szabadon szállong egy felsőbb eszményi körben, mint valami költői

gondolat, eszményinek, zeneművészetnek mondjuk.

Ily alapon megismertük, hogy mit fejez ki a zene, azt is, hogy törekvéseiben meddig mehet; most ama kérdésre kell válaszolnom, hogy mik az aesthetikai zenének föltételei, mily határok között mozoghat, mitől függ annak eszményi jelentősége.

Hogy valamely zenemű eszményi magaslatra emelkedjék, szükséges, hogy a szívben levő érzelem ideális szépség által keltessék föl, mert minden hanghullámzás nem teszi a zenét eszményivé. Mutatja ezt ama körülmény, hogy míg egy polka vagy valcer gyönyörködtet, érzékeinket szállja meg, másrészt egy intenzív érzéssel eljátszott dal, induló, operett sat. elragad, az eszményi szépet kelti fel az értelmes lélekben.

És miért van ez?

Azért, mert a táncz-zene a maga rythmikaijával egyedül az érzéki ingereket tudja csak kielégíteni, benső nyomokat nem hagy maga után, de a műzene az érzéknek hatalma alól kilép s folyton tör előre, költészetben újabb és újabb találmányokat tesz, mik a kedélyi életben az aesthetikai érzést keltik föl.

Hogy ideális szépség által keltessék föl a szívben az érzés, kell a művésznek ismerni a zöngék egymás iránti viszonyát, ama viszonyt, mely szerint keletkezik a zöngék esése, emelkedése, mi a zöngéket megállapi-

tott törvények szerint rendezzi, egymással függésbe hozza. Kell ismerni a harmoniát, mert maga az accord, hármas hangzat is azon fordul meg. Ismernie kell a hangszerek jellegét, mert természeténél fogva más és más dolgokra alkalmas valamely hangszer. Így pl. más rezgést ad a dob, zongora, mit a hegedű, majd lényegesen különböző hangot a fa, mint az ércz vagy ón.

Azonban jöjjünk közelebb. Vizsgáljuk ama formákat, melyeknek keretében nyilvánul a szép zene.

Első helyen azon kellék áll, mi a hangoknak kellemes csoportosítását eszközli, mint zenei nyelven melodianak neveznek. Ez rendezi a zöngéket a szabályos egymásra következőzéssel; ez teszi a darabot olyanná, a minő sajátkép, helyesebben szólva azzá, mi a benső kedélyi akaratnak legjobban megfelel.

A melodia legfőbb törekvése az, hogy az eszményi szépet a hang hullámaiban kifejezésre juttassa, hogy a műzene megfelelően eme széptani elveknek: „A szépművészet azon készség, melylyel valaki lelkében előre kigondolt, a szépség törvényei szerint megállapított kalleotechnikus terv szerint valamely eszményi szépet ennek megfelelő szép-érzéki alakban vagy más nyilvánulásban külső kifejezésre juttatni képes.”

Miután a melodia irányítja a kedélynek, a szívben keletkező érzések változatosságá-

Néhány kisebb jelentőségű előterjesztés után a ház áttért a dohány jövedéki törvényjavaslat tárgyalására.

Hegedűs Sándor előadó ismerteti azon indokokat, melyek a javaslat létrehozásában irányadók voltak. Nálunk annyi visszaélés követtetik el, hogy a javaslat törvénynyé válása által nemcsak az állam jövedelmei szaporodnak jelentékenyen, de nemzetgazdasági szempontból is jelentékeny haszon várható ezen irányban. Vannak kifogásai is a törvényjavaslat, különösen annak szigorúsága ellen, de ezt, valamint egyéb megjegyzéseit a részletes tárgyalásnál fogja kifejteni. Kéri a javaslat elfogadását.

Helfy Ignác általában ellensége a monopoliumoknak. A csempészetet csak úgy véli csökkenthetőnek, ha a termelőkre nézve a csempészség szükségét tesszük fölöslegessé. Végül ellenindítványt nyújt be, mely szerint a kormány utasítással, hogy a következő irányelvek alapján minél előbb új törvényjavaslatot terjesszen a ház elé:

A dohánytermesztés, valamint a nyers dohányjal való kereskedelem a magyar korona egész területén szabadá tétetik. A dohánygyártás, valamint a bel- és külföldi kész dohánygyártmányoknak áruba bocsátása kizárólag az államnak tartatik fenn. Minden dohánytermelő termelési, a fogyasztó fogyasztási és az elárúsító dohány tözs-adót fizet.

Neppel Ferenc bíralt alá veszi a javaslatot, melyet nem tart teljesnek, sem abból a szempontból, hogy a termelt dohány minőségét megjavítsa, sem arra, hogy a csempészetet megátalja.

Gullner Gyula nem tartja üdvösnek a javaslatot, a mely csak szakadatlan vexatiókra nyújt alkalmat s annyira hézagos, hogy benne a termelő semmi védelmet nem talál. A csempészetet szigorú ellenőrzéssel a mostani javaslat nélkül is meg lehet akadályozni, de mert általános a tudat, hogy a legrosszabb szüzdohány is jobb, mint a mit a kormány a nagy tömeg számára gyártat, kénytelenek a csempészetre. Részletesen igyekszik kimutatni, hogy ez a törvény elfogadhatatlan, keresztül nem vihető s azért azt el nem fogadja, de ellenindítványt nyújt be, mely a javaslat minden főbb intézkedését kifogásolja és a kormányt más irányelvek szerint készült törvényjavaslat beadására kívánja utasítani.

Tisza Kálmán miniszterelnök csak röviden rektifikál néhány téves állítást, melyet ma hallott arról, hogy miért 35 százalék az osztrák dohánykezelés költsége, és mennyiben 50 százalék nálunk, hogy a bezárható dohány pajta és simító felállítás csak az engedély elnyerése esetén kötelező s a dohánynyal beültetett terület kijelölése mennyiben lehető jun. 15-ig.

A dohányjövédéki törvényjavaslat tárgyalását nov. 29-én folytatta a képviselőház. Orbán Balázs után felszólalt Weckerle, ki részletesen foglalkozott a javaslattal. Kimutatja, hogy Helfy javaslata 6 és fél millió hátramaradást eredményezne. S még is Helfy nemcsak a monopoliumot tartja

fenn, hanem még háromféle adót is fizettetne a közönséggel. Gullner javaslata erősen ellentétben áll a Helfyével, mert százalékot kíván adni a tözsdéknek, a mit különben a trafikuskok már régen élveznek is nálunk.

A javaslat mellett és ellen még többen szóltak, a nélkül azonban, hogy a kérdés lényegére nézve valami újat és kiválóan figyelemreméltót mondtak volna.

Később Tisza miniszterelnök is beszélt, többek közt ezeket mondván: A csempészedést teljesen meggátolni nem lehet, az kétségtelen. De el kell érünk azt, hogy belássák: az államot megcsalni annyi, mint egyes embert megcsalni, s akkor az általános csempészet nem lesz többé általános. A minimum megváltása nem azért lehetetlen, mintha az a néhány kiló dohány különbséget tenne, hanem azért, mert mihelyt a licentia-megváltásra ad jogot, alkalmat ad a csempészetre is. Nem akarja azt mondani, hogy a tuloldal mindent mereven visszautasít, a mit ő betervezt, de képzeli el, ha Helfy vagy Gullner javaslata fölé eredt volna, mit mondanának a tuloldalon, minő dicsőítőket!

A képviselőház nov. 30-iki ülésén megtartották a zárbeszédet a dohányjövédéki törvényjavaslat tárgyalásán.

Hegedűs Sándor előadó kifejti, hogy mennyire tarthatatlan mindaz, a mit egy a Helfy, mint Gullner javaslatai mellett fölhoztak, s mennyire nem döntötték meg azon argumentumokat, melyek a betervezett törvényjavaslat elfogadását szükségessé teszik. Ajánlja a javaslat elfogadását.

Helfy Ignác védelmezi javaslatát az előadó által elmondottak ellen, s ismét ajánlja ellenindítványát elfogadásra.

Gullner Gyula polemizál az előtte szólókkal és ajánlja javaslatát elfogadásra.

Tisza Kálmán miniszterelnök részletesen reflektál mind arra, a mit egy az ellenzéki szónokok, mint az ellenindítványok beadói a törvényjavaslat ellen felhoztak. Ajánlja a javaslatot elfogadásra.

A szavazásnál némi zajongást idézett elő az, hogy név szerint történjék-e a szavazás vagy nem; míg Tisza Kálmán miniszterelnök kijelentve, hogy a névszerinti szavazást kívánó ívet benyújtott képviselő azt visszavonja. A képviselők szavaznak fölállással s míg a nagy többség elveti Gullner javaslatát, a ház tulnyomó többsége elfogadja a törvényjavaslatot, melynek részletes tárgyalása a következő üléseken kezdődött meg.

Következnek az interpellációk.

Interpelláltak: Polonyi Géza és Komlósi Ferenc a nemzeti múzeum és Eszterházy-keptárról szállongó hírek dolgában; Eötvös Károly a kaposvári választás ügyében.

Párisból a hivatalos lap jelenti, hogy a kabinet Grévy kérésére visszavonta lemondását. A délelőtti minisztertanácsban Grévy bejelenti, hogy tekintettel a megváltozott helyzetre, most nem küld üzenetet a parlamentnek. A kamara csütörtöki ülésén Rouvier kijelentette, hogy Grévy lemondott azon szándékáról, hogy a kamarához üzenetet in-

tézzon. Ennek következtében a miniszterium ismét lemondott; a szenátusban szintén bejelentette.

Mindkét ház felfüggesztette ülését. Hir szerint Flourens megbízott kabinet-alakítással.

Délután fél 5 órakor 3000 ember gyűlt össze a kamara előtt, kiáltozva: le Ferryvel! Eljen Grévy! Az egész rendőrség talpon volt. Páris, decz. 1. A kamara tegnap este ismét összeülvén, a miniszterelnök bejelentette, hogy közölte a kamara elhatározását Grévyvel, ki ennél fogva megváltoztatta elhatározását és kijelenté, hogy ma üzenetben tudatja elhatározását a parlamenttel.

Grévy nem fogadta el a kabinet újbóli lemondását; ennél fogva megmarad. A kamara előtt folyton nagy néptömeg tüntet.

A nőegyletek czélja és munkásságáról.

Székelyné Ince Saroltól.

Motto: Dicsőség a magasságból Istennek, békeség a földön s az emberekhez jóakarat.

(Vége.)

A nőegyletek, melyek már eddigelé czélt, munkakört jelöltek ki maguknak s megerősített alapszabálytal bírnak, nem lehet, nem szabad, hogy lankadjanak, bármily nehézségekbe, félreértések és méltatlanságba is ütközzenek. Hajezen elvet vallják, hova-tovább szöbhnél szöb eredményeket lesznek képesek felmutatni. Sok a nehézség, igaz, és a kényszerhelyzet akárhányszor távol tartja az ügyet a czélszerűségtől, és helyes iránytól, vagy járatlanság, egyetértés hiány, elfoglaltság a magán- és családi életben nem engedik, hogy az egyleti élet virágozzék és bővön gyümölcsözzék. A társas összefogateleknél nem a fáradsághoz méltó az anyagi eredmény, mert a bevételekhez képest sok a kiadás, de ez a helyi viszonyokban keresendő, hol a létfontartás, az üzleti élet aránylag kis körben mozog és a „leben und leben lassen“ kérdése megoldásra és biztosítékra vár egy az egyletek, mint az egyesek életében; a pártoló közönség pedig egy és ugyanaz, és a közönségnek jóakarata, kitartása, áldozatkészsége valóban páratlan és kellőleg nem méltányolható.

A mi a rendező bizottságot illeti, az eleget próbál, ujit, változtat, hogy a közönség se rövidítették meg s az egylet érdeke se veszélyeztessék.

A tapasztalat és meggyőződés bizonyítja, hogy azon egyleteknél, hol a jótékonyosság eszméjét ambíció kíséri, ott ép ez ambícióból kifolyólag nemes verseny támad, hogy melyik tag, rendező, szereplő vagy más mutat fel több eredményt egy anyagilag, mint

szellemileg, és ép eme nemes versenyben van a biztosíték arra nézve, hogy mindenik a legjobbat akarja és véli cselekedni.

Mindenekelőtt a nevelés s ebből kifolyólag az ész és ítélőtehetség kifejlődése, tökéletesítése virágoztatja, segíti elő az egyesületi életet is.

Látom a jövőt; látok a távolban egy bátrabb, tisztultabb fogalmu nemzedéket, mely a helyesebb, tökéletesebb iránynyal már megközelítette azon czélt, mely felé mi törekszünk lassan bár, de biztos léptekkel. Eme tisztultabb, emelkedettebb színvonalon álló nemzedék a mi sirjaink felett kegyelettel mondatja el majd e szavakat: „Nyugodjanak ők, az uttörők, kiknek sok jutott a nehézségekből, de kevés a babérokból.“ Hogy törekvésünk nemes, szándékunk tiszta, lelkességünk tartós volt, azt a késő utódok talán tagadni nem fogják.

Azonban nem azért kell tennünk, hogy az utókor dicsbeszédet tartson felettünk, de azért, hogy a mit jónak, czélszerűnek, üdvösnek tartunk, az érvényre is jusson. Nem szabad felúton gyáván megállanunk, hanem előre kell haladnunk, s ha majd érezzük, hogy zászlónk sulya alatt már-már roskadozunk: az erősebb és ifjabb nemzedéknek nyújtssát lankadó karunk a zászlót, és megtört szemünk még egy végső tekintettel kísérje az új erőnek haladását, diadalát, midőn a kulturának váromán, a magasban leng a győzelmi zászló.

Nem akarok én szóvirággal élni; csak tényekről és arról szölok, a mit tennünk kellene.

Hogy mindezt tehesük, szükséges, hogy azok, kik szellemi téren utasítással és jó tanácsosol szolgálhatnak, kik társadalmi állás és anyagi jólét tekintetében előnyben vannak: jóakarattal és pénzálózzattal használjanak a szent ügynek.

Igy lesz talán nemsokára felölőleányiskolánk is, melynek alapját — habár csak fillérekben — a kézdivásárhelyi jótékony nőegylet tenné le.

Azt hiszik, hogy ez lehetetlenség? Koránt sem az.

A nőegyletnek példáját követnék más egyletek, társulatok és egyesek, különösen oly szölok, kik érdekelve vannak gyermekeik által; de ha mindennek daczára a jóakarattal megterme most, jöved majd „egy jobb kor, mely után buzgó imádság epedez százezrek ajakán“, vagy „jön fog, ha jöni kell“, a közöny és halál, hol a temetkezés felett a szellem busan áll.

nál fogva maga a zenei koncepczió is változik. Más a melodia, melyben férfi, más, a hol gyermeki lélek nyilvánul; a szelidebb érzések szelidebb, majd az előtörő hevesebbek pedig hullámszerűsabb, erősebb zöngét kívánnak. Mindezen változó motívumokat a melodia ugy tudja egy egységes egészzé összeolvasztani, hogy azok megnyerők s a kedély érzéséhez igazán alkalmazkodók lesznek. Azért a zenedarabot a melodia teszi; a többi, mint pl. az összhangzat, rythmika, csak alak, melyben a lélek nyilvánul.

További részét a műzenének a harmonia képezi, mi kiegészítése a melodiának s mellérendeltségen alapszik épen ugy, mint a koncepczió, mi nem más, mint a zöngék törvényes, tetszetős egymásra következése. A harmonia a már rendezett hangokat terjedtebbé teszi, hogy a rendezett zöng-csoportozat az érzésnek megfelelőleg szelidebb vagy hullámszerűsabb legyen; hogy a több összhangzó zöngé által jobban kifejezze a valót, azt az eszményt, mi által alkalmassá válik arra, hogy a szívbe erősebben beleélje magát.

Első helyen említettem a melodiát; tettem ezt azért, mert harmonia nélkül lehet zene, de melodia nélkül soha. Bizonyítja eme állítást az, hogy hajdan nem ismerték az összhangzattant, pusztán a melodia volt használatban, mégis a zenével tudtak aesthetikai hatást előidézni. Ez kizárja ama véleményét, mely mellett az újabb zene harozol, azt t. i., hogy a harmonia az első, a melodia, mint nem lényeges alkatrész, mintegy kiegészítő-

sul szolgálván, utána következnek. Ha nem is légből kapott ezen állítás, de el lehet mondani, hogy nem eléggé okadatolt, mert az érzésnek nyilvánulása nélkül a zöngé nem lehet rokon a lélekkel, már pedig a melodia az érzésnek a hangja; csak az szólhat a szívhöz, az képes az eszményt fölkelteni, a mi szívből jött. A tisztán harmoniára alapított zene nem hogy emelkedésre számíthatna, de fensőbb hatását veszítene el, chaosá törpülne, s mint ilyen, céltévesztett munka lenne és semmi esetre sem felel meg a valóznak. Azért azon zene a tökéletesebb, melynél a melodia mellett a többi kiegészítésül, mintegy kíséretül szolgál, mert ily alapon emelkedhetik azon nívóra, hol az aesthetikai szép kezdetét veszi.

A zeneművészetnek ezen kellekei mellett nem szabad megfeledkezni azokról sem, mik a művet a zenetörvények szerint a kellő színvonalra emelik. Ezen főkéllékek között áll a rythmus és a tempó. Az előbbi majdnem versenyre kel a melodiával, mivel a méretek, az ütemek melodia nélkül is adnak tűrhető zöngést. A rythmikai zongora-gyakorlatok között gyakran találhatni ilyen helyeket, melyek kedvesen hangzanak; azért a méret a zenének egyik igen lényeges részét képezi. A hangok hullámszerűsége méret nélkül zavarra lenne, vagy legalább olyan, mi a céltalan zöngések miatt megakadályozná a szándék fölismérését. Már pedig a szándék a rythmika szigorú betartása mellett ugy kell nyilvánulnia, hogy abból az eszményből szép kivehető legyen.

Szabályos ütemezés nélkül nem eszközölhet a zene hatást, egyszerűen kiálthatatlanságot okoz, mint a mi céltatlanságánál fogva visszatetszik. A mint szükség az összhangzatban az egyöntetűség, egy a rythmika is megköveteli az alak egységet, mert csak így képes kifejezni valamit s azután szabályszerűen tova hangzani.

A műzene épen ugy feltételezi a méretet, mint megkívánja azt, hogy az összhangzat és mérettel ellátott melodia a gyorsaság vagy lassúságra nézve irányt nyerjen. Ezen irányt az ugynevezett tempo adja meg. Ez a zeneművet ugy vezeti, mint iránytű a kormányost; jelzi a szabályos zöngének az időt, mely alatt a hangnak a belelehelte lelket kifejezni kell. És ez így helyes, mert a hangnak ama érzésekhez kell alkalmazkodni, melyeket kifejezni akar; az érzések pedig igen különbözők, majd szelidek, majd pedig viharosak, gyöngéd és előtörő természetűek, miért a zeneműnek is sebes vagy lassu hangmenetűnek kell lennie. Innen van az, hogy a gyermeki érzések, a kedély eleven nyilvánulásai, a lelkesedést, örömet és hazafias indulatokat jelentő dalok sebes tempóba vannak beosztva, míg a fájdalmat, bánatot, vallásos érzést, félelmet, vágyat kifejezők a lassu tempóhoz tartoznak.

Ime tehát, hogy a zene a művészet magaslatára emelkedjék, kell, hogy az eszményi szépet fölkeltsé a lélekben; szükség, hogy az érzékiség szolgálata alól kikerülve, eszményi tartalomra törekedjék. Első követelmény azért, hogy a zöngé minden befolyás nélkül

mozgató erejét egy szabadabb eszményi körből vegye, hogy a művész annyi otthonosságot tudjon mutatni a hangszeren, mint a mennyi egy szenvedélyes, teremteni tudó lélek kifejezésére alkalmas. Azért a magasabb zenéhez a mechanika nem elégséges, mint nem elég a szép előállítására a pusztá törvényszerűség sem, mert a műzene bizonyos szabadröptű gondolatot, rátermett lelket, benső inspirációt tételez föl, folyton azon van, hogy aesthetikai ismeretre emelkedjék s ezt elérve, törjön előre.

Ennyiben volt szándékam a zenéről mint aesthetikai művészetről szölni. Befejezem most felolvasásomat, nehogy a kedves türelemmel, melylyel megajándékozva voltam, visszaéljek. Teszem ezt a zeneköltészet föl-tételeinek, mint pl. melodia, harmonia, rythmus és tempo ismételt fölémlyítésével, mert ezek teszik a hanghullámszást kedvessé s emelik azt eszményi értékre.

Kinek birtokában van e kellekek alapos ismerete, ki a költészethez méltólag mély érzésű, szenvedélyes lélekkel bír, az nemcsak megértett engem, de teljesen átértette azt is, a mennyiben soraim hiányosságot mutatnak. De vigasztal azon gondolatom, hogy a hol az én egyszerrűségem nyilvánult, az értelmesség, figyelmes hallgatónak elnézése ott kezdődött; azért is ama tudatban fejezem be soraimat, hogy felolvasásom, ha alakilag nem is, de tárgyánál fogva a nagyérdemű közönség lelkében halás talajra talált.

Uti jegyzetek.

(Montreux-től Budapestig.)

Baró Szentkeresztly Irene-től.

(Folytatás.)

Luganoból, hol meghaltunk, május 14-én hajóval tovább utaztunk Ponte Tresáig és onnan újra diligencsával, de nem olyan komplikáltan, mint a Simplon hegységen át.

Sok és kellemetlen nehézséggel küzdöttünk a Doganánál (határszéli vámnál). Kéves olasz tudományom itt is tűzpróbát állott ki, mert a Lago Maggiore-tól kezdve, a hajószemélyzet absolute nem ért anyanyelvén kívül mást.

Mint említém, egy kiselbszerű hajóra szállva, a Lecco taván Lecco városába hajóztunk, miközben igen szép látványban részesültünk. Kiszállva, megtekintettük a várost.

Gyönyörű látványt nyújt a vidék szépsége, különösen a Promenade dei Castelli. Az esti világitás igen szép volt.

Lecceből szintén hajón tovább folytattuk utunkat Bellaggioba, mely a felső és elbájoló Como tóval fekszik. Az egész uton az azon hely, mely a legmélyebb, soha el nem feledhető benyomást tette reám. Gyönyörű töltötte be szívemet láttára s mintegy imaszerű ihlet jött ajkaimra: „Istenem, mily szépek, nagyszerűek alkotásaid!” Gyönyörű maga Bellaggio is, hol az éjt töltöttük.

Másnap már reggel 6 óra után elmentünk az oda közel levő Villa Serbelloni meglátogatására, melynek kitűnő szépségű parkjában soká időztünk. Valóban elragadó onnan a kilátás. Benn a kertben van egy kis pálmaterdő; láthatni továbbá egészen befésített sziklaoldalokat. Szóval egyesül itt is minden, mit a természet és művészet karöltve elő tudnak állítani.

Onnan Cadenabbia mentünk, hol megnéztük a hirneves Villa Carlottát. Itt is igen szép a kert. A közel fekvő Varenában van egy híres fekete márvány-telep. Az ugynevezett márványterem tele van a legszebb márványszobrokkal. Ott van többek közt Canovanak híres „Amor és Psyche”-t ábrázoló műve. A hatalmas Bellanóban megnéztük a gyönyörű vízesést, aztán Gravenauában a Palazzo de Peni-t, a Vicenzio roppant régi templomát. A templom az 5-ik századból való, kereszt, casula (papi öltöny) a 12-ik századból.

Innen tovább haladtunk a Como tóval, mely végig olyan, mint a paradicsom, különösen pedig egy darabig folytonosan a legszebb villák terülnek el a tó partján, övezve Olaszhoz ege alatt buja, felséges pompázó növényzet által, gyönyörű virágokat tüntetve szemünk elé változatos színpompában. Az ember valóban azt sem tudja, jobbra-e vagy balra nézzon, oly meglepő szépek a partok.

Camerlatoba érkezve, onnan vasuton utaztunk tovább Mailandba.

Itt másnap reggel gyönyörű szent mise volt, melyen az ottani érsek pontifikált teljes fényes segédlettel. Igen szép volt a zene is. A mailandi dom egyike az elsőnek nemcsak Olaszban, de a föld kerekén is. Ékezetek kívül olyanok, mintha mind finom csipkéből volnának. 89 kis toronnyal bír a dom. Minden vakító fehér márványból van faragva. Istenitisztetlet után elmentünk a város többi nevezetességeit megtekinteni. Ezek között a legnevezetesebbek egyike a híres Arco di Pace (a béke boltozata vagy ívezete), mely különben egy gyönyörű diadal-kapu, márványból alkotva. E gyönyörű építmény történelmi nevezetességgel is bír, a mennyiben I. Napoleon alapította 1804-ben az általam előbb vázolt Simplon hegységen át épített út befeljezésének emlékére. De ő már nem tudta bevégeztetni bevégeztette aztán Ferenc császár 1838-ban az építést ezen remekét. 107 lépcső vezet föl az Arco di Pace-ra, melyet azonban kivételképpen nem másztunk meg. Megszemléltük továbbá, az u. n. Arenát. Ezt is I. Napoleon állíttatta fel; egy circus-forma helyiséget képez roppant kiterjedéssel; 300 néző számára van hely benne! Nagyszerű továbbá a St. Alessandro templom is, melyet frescói tettek nevezetessé. Mint harmadik főnevezetesség, következik az u. n. »Gallerio Vittorio Emma-

nuelo», mely egészen üveggel fődött átjárattot képez a város felett; hossza 195 méter s gyönyörű üvegkupolával van ellátva. A domtér összeköti ezen fedett átmenet a »Scala« nevű színházzal. Fényes kirakatok egész sora van benne és 24 híres férfunak szobrai díszítik. Nagyszerűségére nézve egyedül áll a maga nemében a »Galleria«.

(Folytatása következik.)

Színészet.

Gy.-Sztmiklós, 1887. nov. 27-én.

Völgyi O. József színtársulata Gyergyó-Szentmiklóson november hó 24-én kezdte meg előadásainak sorozatát Csiky Gergely „Jó Fülöp” című 3 felvonásos vígjátékával. Az előadás jól sikerült. A szereplők közül Rajz Ödön Hernádi Fülöp, Némethy Lilla Matild és Paksy Guth Mátyás szerepében tündek ki. 26-án „A fény árnyai” 5 felvonásos dráma volt Szigligetivel. Ez alkalommal jó alakításukkal tapsokat arattak: Völgyi Nyáray Béla, Némethy Lilla Charlotte, Hilley Nyáray Péter, Rajz Ödön Szencsey Jenő és Paksy György szerepében. Készletre több újdonság van kitéve. Völgyi igazgatót figyelmeztetjük is, hogy egy olyan darabokat hozzon színre, melyek a közönséget a színházba járástól ne idegenítsék el. A két első előadás után ítélve, biztosan hisszük, hogy nem fog a közönség bizalmával, mely mindig szép számmal látogatta előadásait, vissza élni.

Tudósító.

Meghívó.

A háromszékmegei „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézet folyó évi rendes közgyűlése december hó 4-ik napján délután 1½ órakor Kézdi-Vásárhelyen a tanácskaszál fog megtartatni, hova az alapító és rendes tagok, valamint minden barátai e nemes ügynek, bizalommal meghívattak; egyszerűsminde kéretnek az érdeklődők, hogy külön meghívásra nem várva, minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

Főbb tárgyai a gyűlésnek:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári, igazgatói, pénztárnoki, iskolaszéki, ügyvédi jelentések az intézet anyagi és szellemi működéséről.
3. Költségvetések előterjesztése.
4. Számvizsgáló bizottság jelentése és annak a jövő évre való kinevezése.
5. Bejelentése az árvaház életjárájának, keletkezése óta.
6. A felveendő árvák létszámának meghatározása.
7. A miniszterium által megerősített alapszabályok bejelentése.
8. Tisztújítás az új alapszabályok értelmében.
9. Folyó ügyek és indítványok.

Kézdi-Vásárhelyt, 1887. nov. 29-én.

Br. Szentkeresztly Stephanie,

elnök.

Erdélyi Károly,

titkár.

Meghívó.

A kézdívásárhelyi szegény s munkaképtelen öregek „Stephanie”-menházának folyó évi rendes közgyűlése Kézdi-Vásárhelyen a tanácskaszál december hó 4-én d. u. 2½ órakor fog megtartatni, hova az alapító és rendes tagokat s minden érdeklődő ügybarátot bizalommal meghívunk.

A gyűlés főbb tárgyai:

1. Elnöki megnyitó beszéd.
2. Titkári, pénztárnoki és leltározó bizottsági jelentések.
3. Számvizsgáló bizottság előterjesztése és annak a jövő évre való kinevezése.
4. A jövő évi költség-előirányzat megállapítása.
5. Az éven át felveendő szegények létszámának meghatározása.
6. Folyó ügyek és indítványok.

Kézdi-Vásárhelyt, 1887. nov. 29-én.

Br. Szentkeresztly Stephanie,

elnök.

Erdélyi Károly,

titkár.

Különlélek.

— Halálozás. Pávai Miskolczy Ferenc buzgó egyháztag, a vallás és miveltetés kitűnő bajnoka, életének 78 ik évében végleggyengülés következtében folyó hó 2-án

12 órakor elhalt. Hült tetemei az ev. ref. vallás szertartásai szerint 4-én d. u. 1 órakor fognak Páván örök nyugalomra helyeztetni. Béke póráira!

— Halálozás. Gyergyó-Szentmiklóson Rómer Gyula járási orvos folyó évi nov. 29-én reggel 7 órakor hirtelen elhunyt. Halála általános megdöbbenést keltett az egész városban; a megelőző napon még frissen, a szokott jó kedéllyel teljesítette kötelességét s másnap reggel már halála hírért vettük. Mint orvos, pontos és lelkiismeretes, mint ember és barát, egyaránt általános tiszteltetés és becsülésben részesült. Halála hátrahagyott családjában nagy irást hagyott hátra; a család vesztesége, kipótolhatatlan. Mi mély részvétellel kívánunk a mélyen sujtott családnak vigasztalást.

— Csikmegyéből csakis Eránosz Bogdán gyergyószentmiklósi gyógyszerész zárandokolt el Rómába XIII. Leo pápa ő szentsége jubileumára.

— Eljegyzés. Dr. Szini János, Gy.-Szárhelyi községfiatal, derék orvosa november hó 22-én tartotta eljegyzési ünnepélyét a szép Bartalis Linka kisasszonnyal, Bartalis Ignác birtokos kedves leányával. Gratulálunk!

— Esküvő. Gyergyóalfalvi Jakabfy Ignác birtokos gyulafehérvári Frölich Irén kisasszonnyal Gyula-Fehérvárt nov. hó 25-én tartotta meg esküvőjét.

— A folyai oláh vérengzés. Hat napig tartó tárgyalás után a temesvári törvényszék kedden fejezte be a folyai vérengzés ügyének tárgyalását s meghozták az ítéletet. Súlyos testi sértés, halált okozott testi sértés, gyújtogatás és szándékos emberölés miatt Zsumanka Juon 15 évi fegyházra és politikai jogainak tíz évre való elvesztésére; szándékos emberölés miatt Marina Juon, Csolak Mojsze, Csolak Szimeon, Lipczan Gajan Juon egyenként tíz évi fegyházra; súlyos testi sértés, halált okozott súlyos testi sértés, szándékos emberölés és gyújtogatás miatt Belgya Lika tizenkét évi fegyházra, szándékos emberölés miatt Kettou Taniszie öt évi fegyházra, súlyos testi sértés, halált okozott súlyos testi sértés és gyújtogatás miatt Belgya Juon hét évi fegyházra, súlyos testi sértés, halált okozott súlyos testi sértés miatt Csuto Nika öt évi fegyházra, gyújtogatás miatt Bekir Illie, Pan Peja és Vitt Illie fél-évi, Bekir Todor egy, Miu Gyinu, Danosu Nika és Miu Mona félévi börtönre, súlyos testi sértés büntetének kísérlete miatt Bekir Tom egy évi börtönre és politikai jogainak több-kevesebb időre leendő elvesztésére ítéltettek. Pavlovics Mita, Dan Lazar, Kettou Mona, Szvetku Juon, Zsumanka Szimeon, Zsumanka Juon bíró, Wittenberger Jakab, Kokir Ilie felmentetnek. Hollman Lörincz kára 275 frtban, Gilezan Dávidé 200 frtban, Nyerges örökösének kárkövetelése 200, Józsa Jánosé 150, Szőcs örököséi 400 frtban, a gyújtogatók, illetve halált okozók eljárásai költsége 140 frtban lett mindannyiuk terhére megállapítva. Az öt éven alul elítéltek szabad lábra helyeztetek. A vádlottak mindannyian felebbeznek.

— Bismark és a czár. Berlinben ezidő szerint sokat beszélnek egy udvari történetről, melyről a „Liberale Correspondenz” a következőket írja: A császári palotában a czár tiszteletére rendezett díszlakomán a czár szolgálja által tudatta Bismarck herceggel, a ki kissé távol ült tőle, hogy szeretne vele kocczintani. Ez annyiban feltűnést keltett, mert a dologból kitűnt, hogy a kancellár úgy volt elhelyezve az asztalnál, hogy nem vehetett részt a czárral folytatott társaságban. E miatt ugyancsak volt mit hallgatni az illető udvari tisztviselőnek, mert a mint mondják, ez a figyelemtelenség általában nagyon rossz vért szült. A dolog megérthetése végett tudnunk kell, hogy az udvari ebédeknek a vendégek elhelyezése különbözik, a szerint, a mint politikai ebédre, vagy csak egyszerű családi lakomáról van szó. A családi lakománál a rangot tartják szem előtt s ilyenkor a vérbeli hercegek mind megelőzik a legnagyobb államférfiut is, de a politikai ebédek-nél ilyenmő tekintetek nincsenek. S a fentebbi esetet, hogy t. i. Bismarck nem a czárral szemben, hanem tőle távolabb ült, arra vezetik vissza, hogy a császár a lakomát családi jellegűnek akarta tekintetni.

— Wertán testvérek lapunk mai számában megjelent hírdetését ajánljuk a közönség figyelmébe.

RÖVID HIREK.

Tudós herceg. Dr. Károly Lajos bajor herceg a napokban meglátogatott egy bécsi kórházat s annak szemészeti osztályában több műtétet végzett. — Párisban két gyermek lovacskát játszott. A kis fiu volt a kocsis, a leány a paripa. A fűcska zsinogtetett a leány szájába. A zsinog a gyermek nyakára hurkolódott, ez futásközben elbukott s a kis paripát addig ösztöklélte, rángatta kocsis, míg végre megfult. — Bécsben egy fiatal ember beleszeretett egy színházi harmadrendű csillagba s hogy ennek módját adjon a ragyogásra, elhagyta családját, feláldozott érte mindent, még becsületét is. Főnökétől 1500 frtot sikkasztott s aztán a büntetéstől való félelmében föbelötte magát. — Magyarországon a kir. főügyészség kimutatásai szerint az utóbbi 15 év alatt az ügyészségi fogházakban volt 46,347 férfi és 7,281 nő letartóztatva, a járásbírósi fogházakban pedig 46,436 férfi és 7,523 nő. — Bourbon Henrik herceg a világ körüli körutjában Jáva szigetét érintette, hol párdenczra vadász. — A lyoni színház gépésze jubileuma alkalmából oly élethűen hozta a záporosót a színpadra, hogy a közönség a földszintől kezdve a karzatig sietett ki a ruhátársa s kifestett esernyővel tért vissza. — Poremba sziléziai helység mellett nagy gázrobbanás történt egy kőszénbányában. Kétszáz munkás dolgozott a bányában, kiknek egy része ott vészett. — Két léghajós, kik azelőtt két héttel indultak Franciaországból Anglia felé, a tengerbe fult. — Párisban egy félmillió frank értékű ékszer rabolták el egy előkelő ékszerkereskedésből. — Hirsch báró újában 50 millió frankot adott orosz ipariskolák és jótékony egyletek számára. — Szécsányon Muntyán Szávu a nagybátyját, János Tódort, egy fejszével úgy föbe vágta, hogy az nyomban meghalt. A vérszomjas gaz fickó ezután a holttestet összevagdalta és elásta. — Londonból a múlt héten indult el a második expedíció Emin pasa felszabadítására. — Ertanger Viktor báró, az osztrák pénzügyminiszter egyik legelőkelőbb tagja, megörlött. — Megszökött Milanból dr. Hanau Henrik ottani ügyvéd 200,000 líra adósság hátrahagyásával. Érdekes a dologban az, hogy tisztán kliensei juttatták tönkre, kik jobbára üzletszerű uszások voltak s kik végre őt is körmei közé kerítették. — Ritka község. Ablián temesmegyei község ez évben összes állami és megyei adóját minden végrehajtás nélkül lefizette, sőt állami adóban 47 krnyi túlfizetést is teljesített. — Budapest elektromos vaspályát építettek az osztr.-m. államvasut pályaházától a király-utczáig. Az új pályát a héten nyitották meg — Bóditó banda. Három bányai embert kísérték be a napokban a hátszegi járásbíróshoz, kik különös módját tűzték az utonállásnak. Beszélgetésbe elegyedtek az utasokkal, bódító italokkal kínálták, mitől az utasok elaludtak s aztán kirabolták. — Egy községdarab agyonütötte Varga József munkást a köpeczi közsén-bányában. — Új vasut. A marosludas-besztercei vasut december 6-án adatik át a forgalomnak. — A czár egy 40 smaragdközből fűzőt gyönyörű nyakékkal ajándékozta meg a czárnét nevenapján. Hogy az ékszer kövei teljesen egyformák és kifogástalan szépségűek legyenek, a czár háromnegyed évig utaztatott ügynököket az európai városokban kövek beszerzése céljából. — A pozsonyi Toldy-kör által kezdeményezett magyar tanfolyamokat tömegesen látogatják. Eddig huszonnegy tanfolyam működik néhány száz hallgatóval, kik között számos hölgy és közös hadseregbeli tiszt is van. — A német tengerészeti hatóságnaál egy 26,641 márkás sikkasztásnak jöttek a nyomára — Újvidéke egy taligás 20 krért vállalkozott egy negyedől fa elszállítására, mire egy másik kijelentette, hogy ő 15 krért is kész elszállítani. Erre a két fuvaros összeveszett s egyik elővéve bicskáját, leszúrta a másikat. — Érdekes idegen látogatója van most Újvidéknek. Bourbon Fülöp herceg kedden oda érkezett. — Nagyváradon a finácok egy egész székér dohányt foglaltak le, melyet Dorogról akartak oda csempészni. A csempészek megugrottak, a dohányt lefoglalták, a szekeret és lovakat pedig eladták. — Az osztrák községek miniszter rendeletet adott ki, mely szerint fontos okokból mindazokat a községpisk. tanárokat, a kik egyszerűsminde reichsrathi képviselők, a jövő évnegyedtől tanári állásuktól megfosztja.

CSARNOK.

Költői levél.

(Fejér Ignác barátomhoz.)

Várod levelemet? ... Ne várjad hiában! Nem szorongatom itt az asztal-fában! Ande légy türelmes, mint akár egy birka, Mert a mint láthatod, biz' ez hosszú firka; S ha nincs meghájazva a posta kerekre, Bizony attól tartok, hogy elakad vele... Hja, drágas a posta s nem fizetek ingyen, S e levélre adtam utolsó fityingem.

De a nagylelkűség — tudod — természetem
S hogy így kiköltössel, nemedre nem
... Találjon levelem friss jó egészségben,
Hiteleződdel lelki békeségben,
Mosolyogjon rád a szerenose szája,
Legyen hű vendéged Muzsa ó nagysága
S mindennapos mellé a forintos mise, —
Azt hiszem, hogy ehhez nem kell több
[semmise?]

... A mióta sorsod innen messze üzött,
Nem szűnt a barátság, a mely összefűzött;
Most is mindennapos vendég vagy te nálam,
S mulhatnak az évek, üthetik a hátam,
Hogy előre görbül vállam, nyakam bele:
De te jó barátom nem leszel feledve!
... Itt léted rövid volt, mint egy kedves álom,
De emléked, pajtás, mindig itt találok!

Ujdonságot irjak? ... Nem tudok, barátom,
Erre nincsen vénám, szívesen belátom.
Mert mi a friss újság? Semmi más mint

[pietyka]
S ezt az egyet nálam jobban tudja Pepka,
A ki pedig csak szolgáló mi nálunk,
De azért tud annyit, hogy eláll a szájunk;
No nem főzni, sütni, mosni vagy vasalni...
Hanem igaz dolgot tőből kifacsarni.

Szappan-habból egész tornyokat tud fújni,
Egy csipetnyi lisztből Uchatust gyurni.
Egy babszemmel ha kell, bevételi Metzet,
A schacter szomszáddal — agarakat metszet,
Elszökteti Linkát egy boltos legénynyel
S agyonüti drótot egy turós lepénynyel.
— No ehhez nem értek és hogyha ez vétek,
Bocsáss meg érette igen szépen kérlek.

Igy hát oda értem, a mitől féltam
S szeretném átszökni ebben a levélben,
A mi sok dandynak olyan kedves dolog,
Hogy a nyelve mindig csak a körül forog,
Mint a kerék agya a tengelye körül,
A köszörűs köve a mikor köszörül,
Szémalom, a mikor a kedvező szélnek
Ri van téve szárnya: maga arról beszé-

Pénzem nincs. Nem újság. De kivallom bi-
[zony,
Azért a boroskát még mindig megiszom;
Pipázom keményen, mint egy falusi török
És egy-egy rossz rigmust közben lekörmölök,
Megversenek mindent, a mi belém akad —
S újságíró lévén... nincs a számon lakat.
A pöffög „gáftmannit“ szivemből megvetem,
Míg a szerény munkást szívemre ölelem.

Végtelen csendesen, hallgatagon, bután
Tűnik el, mulik el a nap egymás után,
Mint fővényszem pereg az idő göröngye,
Míg sirbant borít lassanként fejünkre...
Régi megszokott kép, mely nem ujul soha;
A sors is a régi: régi és mostoha!
Semmi vigasztaló: hiszünk és remélünk,
Hogy keservét jobban éreztessék velünk!

Egyetlen örömem az én kis családom,
A hol nyugalmamat még is feltalálom.
... Itt a cél, a melyért én is panczélt öltök,
Ürtem a pohárt, mely örömmel töltött.
Késért, hogy leltem is keserű bele,
De azért felhajtom s nem gondolok vele.
Rövid boldogságom szomorú emléke —
Kisérő szellemem a szomorú éjbe!...

Napi munka után, ha eljő az este,
Kicsi fiacskámat veszem az ölembé.
Ezt a drága kincset, a ki fenntart, éltet,
Kit éltetnél jobban szeretek és féltet, —
Ezt a kicsi árva, egyetlenegy kincsem!
Ki nélkül örömem s boldogságom sincsen.
... Hisz olyan drága volt, olyan nagy volt ára!
Szegény kicsi fiam, szegény kicsi árva!

Hogy nő s okosodik! Ha látnád, milyen szép!
A két karjaim közt milyen pezszenes lép!
Bug mint a kis galamb, visong mint a vércse,
Okos szemével jobbra-balra nézve,
Mintha szemével valakit keresne,
Tudom a könnyed is utána peragne!
Sokszor én is, a mint mosolygva nézem...
Egy-egy futó könnyem csak leperdül, ér-

[zem...]
Mennyi öröm s bánat születik egy perczben
Ikertestvértként az emberi kebelben!
Fájó érzés, a mely könnyeket hajt, éget...
Gyötrelme, fájdalom, a mely még is éltet...!
... Ha ezt a kis fiút szívemre fektetem,
Egy percz alatt mindezt átélem, szenvedem.
Hol a toll, a melylyel azt le lehet írni,
Hogy lehet egyszerre mosolyogni, sirni?

Midőn elszendereg kicsi bölcsőjében,
Remegve hajlok rá s perczekig elnézem;
Mikor angyal arca álmában mosolyog,
Szegény kis Annámra, anyjára gondolok.
Vele játszik akkor, csak e hitben élek,
Az álom adja meg, mit elvont az élet...
Ez a gondolat ad csak megnyugvást nekem,
S zokogok hosszasan, zokogok csendesen.

Látod, vígan kezdtem, de szomorun végzem!
Megbocsátasz érte?... Tudom, nem is kérdem.
Olyan e levelem, mint a hegyi patak,
A mely a bérceknél magas keblén fakad,
Vigan indul felül, sziklák között bugva,
De föld alá vitte hirtelen az útja, —
Hol virágok helyett lomha földet sodor,
Sötét gyűrűvé lesz a fehér habfodor,
A csevegő patak rejtelmes, hallgatag —
S zuhogva megy tovább... tovább... a föld
[alatt...]

Azért, Isten veled! Most ne kövess engem!
Ez uton engedj csak így, egyedül mennem;
Tövises bár az út, még is édes, hiszen
Szerető hitvesem sirhalmához viszen.
És itt leborulok zokogva, erőtlén,
És felkelek újra, könnyűve erőben.
Erőt ad még itt is nekem a szeretet,
Mely egész életemben óvott és vezetett!

Hamvai Sándor.

Közgazdaság.

A kézdívásárhelyi kisegítő takarékpénztár-
részenyíltársaság 1887. novemberhavi üz-
letforgalmának kimutatása.

Bevétel:

	frt	kr
Pénztári készlet 1887. november hó 1-én	3721.52	
Betét	2587.01	
Váltószámlák	52188.—	
Előlegkölcsön	1390.—	
Jelzálogkölcsön	6500.—	
Váltószámlák kamat	1050.54	
illeték	525.29	
Jelzálogkölcsön kamat	126.88	
illeték	63.44	
Előlegkölcsön kamat	31.24	
illeték	15.62	
Kezelési költség	45.09	
Váltószámlák	35169.—	
Kölcsönjáradéki folyó	761.73	
Kölcsönjáradéki kam. és birs.	—12	
Folyó számlák	—90	
Ügyeszi költség	33.42	
Késedelmi kamat	1.11	
10% betéti kamat adó	2.01	
Posta- és bélyegdíj	3.16	
Összesen	104216.05	

Kiadás:

	frt	kr
Betét	2122.52	
kamat	19.51	
Váltószámlák	54611.66	
Előlegkölcsön	1562.—	
Jelzálogkölcsön	6408.—	
Ostálék	38.60	
Tisztítási fizetések	80.—	
Váltószámlák	34036.—	
kamat	496.01	
Kisbirt. kölcsönjár. folyó	211.47	
Folyó számlák	263.30	
Kölcsönjáradéki hátralék	285.16	
Jövedelemadó	291.47	
Ügyeszi költség	33.22	
Jótékony és jutalék	2.50	
Váltószámlák kamat	24.55	
Posta- és bélyegdíj	7.55	
Pénztári maradvány 1887. nov. hó 30-án	3727.51	
Összesen	104216.05	

Kézdí-Vásárhelyt, 1887. november hó 30.

Sebők József,
könyvelő.

152-ik közlemény.

A háromszékmegyei „Erzsébet” árvaléany-
nevelő intézet évkönyvét a nyomtatás
költségeinek fedezésére a következő adomá-
nyok folytak be: (Folytatás.)

Ifj. Dávid István, Kölönte László, Csizsár
Pálné, Szabó Dénesné, Csizsár Dénesné,
Blath Mihály, Novák Sándor, Csizsár Lu-
kács, id. Dávid István, id. Benkő Pálné, id.
Bodó József, Pap Andrásné, Jancsó Mózes
szeszgy., ifj. Jakab Istvánné, Szigyártó
Izidor, Simon Adolf, Fejér Ignác, Gábor
Péter, id. Kupán József, Török Sándor,
Jancsó Károly, Kökösi Károly, Sebők Jó-
zsef, Csekme Lajos, Török István, id. Jancsó
István, Csizsár Imre, Tamó Andrásné, Wel-
reiter György, Fülöp Józsiás, Demény Fe-
rencz 50—50 kr; Nagy Ezékiás, Mészáros
Gyula, Kolonics István, Nagy József szesz-
gyáros 40—40 kr; Szabó Jánosné, id. Dézsi
Bálint 30—30 kr; Soicsva Pálné, öz. Kö-
vács Dánielné, ifj. Tóth Dánielné 20—20
kr; Kölönte Mózes 10 kr.

Fogadják a nemes szívű adakozók adomá-
nyaikért a kezelő-bizottság nevében kifeje-
zett köszönetünket.

Kézdí-Vásárhelyt, 1887. nov. 27-én.

Br. Szentkeresztly Steghanie,
intézet elnök.
Gyöngyösi István,
jegyző.

Piaczi árak

Kézdí-Vásárhelyt, december 1-én.

Buza (tisztá)	hektóliterenkint 5 frt 20 kr
„ (elegy)	— frt — kr
Rozs (tisztá)	3 frt 15 kr
„ (elegy)	— frt — kr
Arpa (tisztá)	3 frt — kr
„ (elegy)	— frt — kr
Zab	1 frt 60 kr
Törökbuza	3 frt 80 kr

Kása (köles)	hektóliterenkint 8 frt — kr
„ (árpa)	24 frt — kr
Borsó	6 frt — kr
Lencse	10 frt — kr
Fuszulyka	5 frt — kr
Pityóka (legszebb)	1 frt — kr
Marhahús	kilogr.-kint — frt 24 kr
Disznóhús	— frt 40 kr
Juh-hús	— frt 20 kr
Szalonna	— frt 60 kr
Faggyu (nyers)	— frt 20 kr

Felelős szerkesztő:

Ifj. Dobay János.

Kiadó tulajdonos:

Ifj. Kovács Dániel.

A közeledő karácson és újév ünnepekre

gyermekjátékokat és karácsonfa-diszité-
seket, ugyisint képes könyveket, társas
játékokat, mindennemű alkalmi ajándéko-
kat a legdusabb választékban ajánlnak a
t. közönség szíves figyelmébe

Wertán testvérek.

Sz. 2901. közg.

1887.

Árverési hirdetmény.

Kézdí-Vásárhely város tanácsa ezen-
nel közhírré teszi, miszerint a felső piaci
vámszedési jogot a sértésekről szedendő
vánjjal és a piaci takarítását a mel-
lékutcákkal együtt a jövő 1888-dik
évre jelen év december hava 11., 18. és
27-ik napjain, mindenkor délután 2 óraker,
az első a legtöbbet ígérőnek, a másodi-
dik pedig árlejtés útján bérbe fogja
adni; miről bérelni szándékozik azon
hozzáadással értesítenek, hogy zárt
ajánlatok is elfogadtnak s az árverési
és árlejtési feltételeket pedig a hivatalos
órák alatt a tanácsház termében bármi-
kor is megtekinthetik.

Kézdí-Vásárhely város tanácsa, 1887.
december 1-én.

Szűcs József,
polgármester.

Fogadóberbeadási hirdetmény.

A kézdívásárhelyi csizmadia-ipartársulat
fogadója 1887. évi december 28-án árverés
útján több évre haszonbérbe adatik.
A haszonbéri szerződés a fenti határnapon
a társulat bizottmányával megkötethető.
A feltételek a fogadó helyiségében Binder
János urnál megtekinthetők.

K.-Vásárhelyt, 1887. nov. 25-én.

Bodor György,
jegyző.

Sáska Antal,
elnök.

Sz. 6147—1887.

Árverezési hirdetmény.

Sárfalva község korcsmárlási joga
az 1888—89-ik évre haszonbérbe ki-
adandó lévén, annak nyílt árverésen le-
endő eszközölésére f. évi december hó
13-ának d. e. 9 óráját tűzöm ki.

Miről árverezni ohajtók azon észre-
vétellel értesítenek, mikép a részletes
feltételek irodámban és a község előljá-
rásánál bármikor megtekinthetők.

Árverezni ohajtók a kikiáltási ár
10%-át az árverezés megkezdése előtt
az árverezést megtartó főszolgabíró ke-
zéhez letenni köteleztetnek.

Az árverezésem irásbeli ajánlatok is
elfogadtnak.

K.-Vásárhely, 1887. decz. hó 1.

Gábor Péter,
főszolgabíró.

1—3

Hirdetmény.

Ezennel köztudomásra kívánom hozni,
miszerint Albis község területén lévő
120 kat. hold területű szántó, kaszáló és
gazdasági épületekkel ellátott lakházas
beltelekből álló ingatlanaimat több évre
haszonbérbe adni szándékozikom.

Erről haszonbérbe venni szándékozo-
kat azon hozzáadással kívánom értesíteni,
miszerint a haszonbérleti feltételeket ha-
szonbérlelővel kölcsönös egyezkedés útján
fogjuk megállapítani Martonfalva kö-
zségben lévő lakásomon. Egyezkedési ha-
táridőül jelen 1887. évi december havát
tűzöm ki.

Martonfalva, 1887. nov. 24-én.

Vajna István

tulajdonos,
mint haszonbérbe adó.

2—3

Sz. 6043—1887.

Árverési hirdetmény.

Futásfalva község korcsmárlási joga
az 1888-ik évre haszonbérbe kiadandó
lévén, annak nyílt árverésen leendő
eszközölésére folyó évi december hó 12-
dikének d. e. 12 óráját tűzöm ki.

Miről árverezni ohajtók azon észre-
vétellel értesítenek, mikép a részletes
feltételek irodámban és a községi elől-
járásnál bármikor megtekinthetők.

Árverezni ohajtók a kikiáltási ár 10
százalékát az árverés megkezdése előtt
az árverést megtartó főszolgabíró kezé-
hez letenni köteleztetnek.

Az árverésen irásbeli ajánlatok is el-
fogadtnak.

K.-Vásárhely, 1887. nov. hó 27-én.

Gábor Péter,

főszolgabíró.

2—3

Sz. 6043—1887.

Árverési hirdetmény.

Feltorja község korcsmárlási joga
az 1888-ik évre haszonbérbe kiadandó
lévén, annak nyílt árverésen leendő esz-
közölésére folyó évi december hó 12-ének
d. u. 4 óráját tűzöm ki.

Miről árverezni ohajtók azon észre-
vétellel értesítenek, mikép a részletes
feltételek irodámban és a községi elől-
járásnál bármikor megtekinthetők.

Árverezni ohajtók a kikiáltási ár 10
százalékát az árverés megkezdése előtt
az árverést megtartó főszolgabíró kezé-
hez letenni köteleztetnek.

Az árverésen irásbeli ajánlatok is el-
fogadtnak.

K.-Vásárhely, 1887. nov. hó 27.

Gábor Péter,

főszolgabíró.

2—3

Sz. 6043—1887.

Árverési hirdetmény.

Ikafalva község korcsmárlási joga
az 1888-ik évre haszonbérbe kiadandó
lévén, annak nyílt árverésen leendő
eszközölésére f. évi december hó 12-ének
d. e. 9 óráját tűzöm ki.

Miről árverezni ohajtók azon észre-
vétellel értesítenek, mikép a részletes
feltételek irodámban és a községi elől-
járásnál bármikor megtekinthetők.

Árverezni ohajtók a kikiáltási ár 10
százalékát az árverés megkezdése előtt
az árverést megtartó főszolgabíró kezé-
hez letenni köteleztetnek.

Az árverésen irásbeli ajánlatok is el-
fogadtnak.

K.-Vásárhely, 1887. nov. hó 27-én.

Gábor Péter,

főszolgabíró.

2—3

Ny. Szabó Albert gyorsajtóján Kézdí-Vásárhelyt.